

SÈRIE 3

1. Exercici de traducció

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Dèdal, fill d'Eupàlam, que havia rebut de Minerva el coneixement tècnic, a Pèrdix, fill de la seva germana, per enveja al noi, ja que aquest havia inventat la serra, el va precipitar des de la sagrada ciutadella de Minerva. Per aquest motiu, partí a l'exili des d'Atenes a Creta, a la cort del rei Minos.»

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

OPCIÓ A

2.1. Morfosintaxi

- a) El pronom *qui* introdueix una oració subordinada adjectiva (de relatiu).
El pronom *qui* fa la funció de subjecte d' *acceperat*.
- b) El substantiu *Daedalus*, sobreentès, és el subjecte del verb *abiit*.
- c) El substantiu *Cretam*, morfològicament, és l'acusatiu singular de *Creta*, -ae (f.); sintàcticament, és un acusatiu de direcció, que complementa circumstancialment la forma verbal intransitiva *abiit*.

2.2. Etimologia

- a)
 - afiliar, filiació, filial...
 - missió, missioner -a, missatge, comissari -ària, comissió, comissura, dimitir, emissió, permís, remitent, sotmetiment...
- b)
 - *regem de rex, regis*.
 - *inuidiam d'inuidia, -ae*.

OPCIÓ B

2.1. Morfosintaxi

- a) El subjecte del verb *misit* és el nom propi *Daedalus*, complementat per l'aposició *Eupalami filius* [OPCIONAL: el nucli de l'aposició és el nom *filius*; el nom propi en genitiu *Eupalami* el complementa]; el complement directe de *misit* és el nom propi *Perdicem*, complementat per l'aposició *sororis suae filium* [OPCIONAL: el nucli de l'aposició és el nom *filium*; el sintagma en genitiu *suae sororis* el complementa].
- b) El pronom anafòric *is* es refereix a *pueri*, és a dir, a Pèrdix, el nebot de Dèdal.
- El pronom anafòric *is* fa la funció de subjecte del verb *inuenerat*.
- c) El sintagma *ex sacra Mineruae arce*, morfològicament, està introduït per la preposició d'ablatiu *ex*; el nucli del sintagma és el substantiu en ablatiu singular *arce*, d'*arx*, *arcis* (f.), amb el qual concorda l'adjectiu *sacra*, també en ablatiu singular femení; el nom propi en genitiu singular *Mineruae* li fa de complement de nom.

Sintàcticament, és un complement circumstancial de procedència (lloc *unde*), del verb *misit*.

2.2. Etimologia

- a)
- puerícia, puericultura, pueril, puerilitat, puerperal, puerperi...
 - causal, causant, causar, encausar...
- b)
- *inuenerat* d'*inuenio*, -ueni, -uentum.
 - *filius* i *filium* de *filius*, -i.

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

OPCIÓ A

3.1.

Fals

3.2.

Vertader

3.3.

Vertader

3.4.

Fals

OPCIÓ B

3.1.

c) Apol·lo.

3.2.

b) Dafne.

3.3.

c) Aretusa.

3.4.

d) Faetont.

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

OPCIÓ A

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

El passatge pertany a la *Mostellaria* del comediògraf llatí Plaute.

La comèdia es desenvolupa a la ciutat d'Atenes, davant de la casa de Teopròpides, on viu amb el seu fill Filòlaques i el seu esclau Tranió.

Després de tres anys fora, inesperadament, Teopròpides torna a casa, on el seu fill Filòlaques i el seu esclau Tranió han estat malbaratant el temps i els diners amb festes i disbauxes contínues. Perquè Teopròpides no els descobreixi, l'esclau Tranió l'enganya inventant-se que la casa està habitada per un fantasma i que el seu fill ha comprat la casa del veí. És en aquest moment que se situa el diàleg entre el vell Teopròpides i el seu veí Simó. El malentès que s'hi produeix ve pel fet que Teopròpides, anteriorment enganyat per Tranió, pregunta a Simó pel tracte que ha fet amb el seu fill, és a dir, la venda de la casa, però Simó no sap de què li parla, ja que aquest tracte no existeix; ha estat una invenció de l'esclau Tranió per justificar l'enorme despesa produïda per les disbauxes i els capricis del fill i reclamada per l'usurer Misargírides. A partir d'aquesta conversa amb Simó, Teopròpides descobreix que ha estat enganyat per Tranió; el conflicte es resol finalment gràcies a Cal·lidàmates, un amic de Filòlaques, que es presenta al final de l'obra com un *deus ex machina* per fer de jutge i absoldre l'esclau Tranió de tota culpa compromentent-se a pagar el deute.

Els personatges de les comèdies de Plaute responen a un prototipus fixat i ben definit: Teopròpides respon al paper de *senex*, el pare burlat; Filòlaques, al d'*adolescens*, el jove eixelebrat i influenciable; i Tranió, al del *servus*, l'esclau astut i enginyós, que és el motor de la comèdia.

La *Mostellaria*, com totes les comèdies plautines, pertany al subgènere de la *fabula palliata*, que eren comèdies romanes que conservaven l'ambientació grega dels seus models de la Comèdia Nova àtica, amb Menandre al capdavant.

OPCIÓ B

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

El nom complet de la ciutat romana de Barcelona era *Colonia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*.

Va ser fundada cap a l'any 14 aC per l'emperador August, un cop acabades les guerres càntabres.

Va ser construïda en el territori habitat per la tribu ibera dels laietans, sobre el cim d'un turó anomenat Tàber, delimitada pels rius Besòs i Llobregat, i entre Collserola i el mar.

Bàrcino tenia una estructura de rectangle, tot i que estava escapçada per les cantonades per adaptar-se al territori. El *Decumanus maximus* s'estenia des de la porta, de la qual encara tenim restes a la plaça Nova, pels carrers del Bisbe, Ciutat i Regomir. El *Cardo maximus* anava des de la plaça de l'Àngel i el carrer Llibreteria, fins a l'encreuament dels carrers Call i Avinyó, aproximadament.

Els dos carrers principals es creuaven al fòrum, aproximadament on ara es troba la plaça de Sant Jaume. Allà s'aixecava un temple hexàstil dedicat a August, del qual encara es conserven quatre columnes corínties i part del podi.

També ens han pervingut vestigis d'unes termes (a la plaça de Sant Miquel i a prop del mar), de diferents locals i *domus*, així com els d'una necròpolis, amb els tipus més freqüents de sepultura romana de categoria humil; aquestes restes de la necròpolis es troben a l'actual plaça de la Vila de Madrid, on es conserva la traça d'una via romana secundària que menava cap a Bàrcino, a banda i banda de la qual hi havia els sepulcres.

L'aprovisionament d'aigua es feia a través d'un aqüeducte, del qual encara podem veure les restes d'alguns arcs encastrats a la paret d'un edifici. L'aqüeducte arribava a la muralla al costat de la Porta Decumana de l'actual plaça Nova, on se n'han conservat restes que han permès la reconstrucció de l'arcada final.

Les restes més ben conservades, però, són les de la doble muralla de la ciutat. A finals del s. III dC o a inicis del IV dC, per motius de seguretat i coincidint amb les incursions bàrbares, la ciutat va construir una altra muralla, reforçada amb moltes torres, que seguia el perímetre de l'original, amb un sortint irregular anomenat *castellum* a l'extrem proper al mar. Actualment, es poden veure trams de l'antiga muralla romana i d'alguna de les torres en diversos punts del casc antic de la ciutat.